ні студэнтаў як звычайную норму нашай работы, як неабходны элемент навучальнага працэсу. Калі мы не здолеем гэтага дасягнуць, то не здолеем і выйсці на сучасны ўзровень вышэйшай бібліятэчнай адукацыі.

Мы згодны, што традыцыйныя формы і метады прадстаўлення інфармацыі, увесь тэхналагічны працэс яе апрацоўкі ў бібліятэках патрабуюць перагляду, пераводу сістэмы каталогаў на новы тэхналагічны рэжым, стварэння электронных каталогаў з выкарыстаннем ЭВМ. Менавіта таму ў Беларускім універсітэце культуры неабходна вучыць студэнтаў аўтаматызацыі бібліятэчных тэхналагічных працэсаў.

Ва ўмовах рэфармавання навучання і бесперапыннай адукацыі кадраў па еўрапейскіх стандартах асаблівую ўвагу нам трэба звярнуць на міжпрадметныя сувязі курсаў "Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў", "Інфарматыка", "Вылічальная тэхніка". Для таго, каб на лабараторных занятках па арганізацыі каталогаў кожны студэнт мог карыстацца камп'ютэрам як сродкам навучання, мэтазгодна курс "Вылічальная тэхніка" выкладаць раней курса "Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў", а курс "Інфарматыка" -- паралельна з першым. Гэта дасць магчымасць студэнтам эфектыўна выкарыстоўваць неабходныя праграмныя сродкі, быць сапраўднымі карыстальнікамі вылічальнай тэхнікі.

Ва ўмовах рэфармавання вышэйшых навучальных устаноў культуры і мастацтва асаблівую ўвагу трэба звярнуць на праграмы, падручнікі, вучэбныя і метадычныя дапаможнікі. Па курсу "Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў" складзены праграмы для Беларускага універсітэта культуры і каледжа, дзе прадугледжваецца ўлік шматузроўневай сістэмы адукацыі. Акрамя таго, у 1994 г. выйдуць з друку дапрацаваныя і перакладзеныя на беларускую мову табліцы бібліятэчна-бібліяграфічнай класіфікацыі для дзіцячых і школьных бібліятэк і вучэбны дапаможнік "Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў".

На наш погляд, пры пераходзе да шматузроўневай сістэмы адукацыі асаблівую ўвагу трэба звярнуць таксама на вучэбныя планы. Калі будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка па асобных вучэбных планах са скарочаным тэрмінам навучання ў Беларускім універсітэце культуры, неабходна, каб падрыхтоўка ў Мінскім каледжы і Магілёўскім бібліятэчным тэхнікуме па спецыяльных дысцыплінах была аднолькавай.

Саітава В.І.,
канд.пед.навук,
дацэнт

МІЖПРАДМЕТНЫЯ СУВЯЗІ ПРЫ ВЫКЛАДАННІ КУРСА "ГІСТОРЫЯ СУСВЕТНАЙ БІБЛІЯГРАФІІ"

Курс "Гісторыя сусветнай бібліяграфіі" быў уведзены ў працэсе перабудовы выкладання бібліяграфічных дысцыплін пад уплывам глыбокіх унутраных і знешніх змен у сацыяльна-палітычным жыцці краіны. У канцэпцыю новага курса закладзены ідэі гуманітарызацыі зместу, дэідэалагізацыі, параўнальнага аналізу. Ставілася задача аб'ектыўна раскрыць развіццё бібліяграфіі, яе ролю ў агульначалавечай культуры, далучыць студэнтаў да лепшых дасягненняў у гэтай галіне. Увядзенне курса "Гісторыя сусветнай бібліяграфіі" сведчыць аб зацікаўленасці факультэта ў павышэнні грунтоўнасці выкладання бібліяграфічных дысцыплін.

Курс "Гісторыя сусветнай бібліяграфіі" спалучае ў сабе два галоўных накірункі: развіццё бібліяграфічнай дзейнасці і азнаямленне з капітальнымі бібліяграфічнымі крыніцамі мінулага, якія паспяхова выкарыстоўваюцца сёння ў мэтах бібліяграфічнага пошуку. Такая асаблівасць зместу дысцыпліны абумовіла яе шырокія сувязі з іншымі бібліяграфічнымі і небібліяграфічнымі дысцыплінамі.

З паралельна чытаемых у трэцім семестры курсаў "Гісторыя сусветнай бібліяграфіі" і "Тэорыя бібліяграфіі" студэнты пачынаюць вывучэнне бібліяграфічных дысцыплін. Такі падыход метадалагічна абгрунтаваны, таму што тэорыя і гісторыя даюць цэласнае ўяўленне аб бібліяграфіі і ў значнай ступені садзейнічаюць фарміраванню прафесійнага светапогляду бібліятэкараў-бібліёграфаў. Нягледзячы на істотную розніцу ў гэтых дысцыплінах, гісторыя сусветнай бібліяграфіі дапаўняе тэорыю, даючы студэнтам канкрэтна-гістарычнае ўяўленне аб развіцці аб'ектаў, суб'ектаў і іншых састаўляючых кампанентнай і відавай структуры бібліяграфіі. У названым курсе асвятляюцца дасягненні тэорыі на розных этапах, асноўныя канцэпцыі бібліяграфіі ў мінулым.

Непасрэдна працягвае і дапаўняе курс "Гісторыя сусветнай бібліяграфіі" курс "Гісторыя беларускай бібліяграфіі". Існаванне паасобных

дысцыплін, зместам вывучэння ў якіх з'яўляюцца пэўныя аб'екты ў свеце і паасобных краінах, распаўсюджана ў практыцы універсітэцкай адукацыі. Выкладаюцца курсы сусветнай і айчыннай літаратуры, гісторыі, мастацтва, эканомікі, геаграфіі і інш. Сумеснае існаванне дысцыплін на сусветным і дзяржаўным узроўнях мэтазгодна ва ўмовах нашай рэспублікі, дзе асаблівая ўвага надаецца нацыянальнаму адраджэнню. Выкладчыкамі гісторыі сусветнай і беларускай бібліяграфіі выпрацаваны агульныя накірункі раскрыцця зместу дысцыплін. Добрым вынікам вывучэння абедзвюх дысцыплін сталі комплексныя па сваёй тэматыцы курсавыя і дыпломныя працы студэнтаў.

Існуе неабходнасць далейшага збліжэння дысцыплін "Гісторыя сусветнай бібліяграфіі" і "Агульная замежная бібліяграфія". У новай праграме "Агульнай замежнай бібліяграфіі" улічаны такія зыходныя дадзеныя гістарычнага курса, як верхняя храналагічная адмета і ў пэўнай ступені змест. Маецца магчымасць прадоўжыць інтэграцыю гэтых дысцыплін па зместу, што будзе спрыяць набыццю студэнтамі лепшых ведаў, а таксама уменняў выкарыстоўваць бібліяграфічныя дапаможнікі, параўноўваць іх метадычныя асаблівасці.

Прагматычны, крыніцазнаўчы аспект "Гісторыі сусветнай бібліяграфіі" набліжае гэту дысцыпліну да шэрагу тых бібліяграфічных дысцыплін, якія даюць студэнтам уменні і навыкі бібліяграфічнай работы. У названым курсе студэнты вывучаюць універсальныя і галіновыя бібліяграфічныя дапаможнікі мінулага, тады як іншыя агульныя і галіновыя бібліяграфічныя дысцыпліны знаёмяць пераважна з новымі бібліяграфічнымі крыніцамі, прычым у асноўным толькі рускамоўнымі. Вывучаючы гісторыю сусветнай бібліяграфіі, студэнты атрымліваюць і першыя веды па гэтых дысцыплінах у маштабах сусвету, сінтэзаваныя ў агульнабібліяграфічны працэс.

Важным накірункам міжпрадметных сувязей гісторыі сусветнай бібліяграфіі з'яўляюцца сувязі з небібліяграфічнымі дысцыплінамі, перш за ўсё з гісторыяй бібліятэчнай справы і кнігі. У курсах гісторыі бібліяграфіі і гісторыі бібліятэчнай справы выкарыстана агульная перыядызацыя сусветнай гісторыі. Гэта дазваляе студэнтам сістэматызаваць веды аб бібліятэчных і бібліяграфічных з'явах пэўнай эпохі. Што тычыцца зместу гісторыі сусветнай бібліяграфіі вышэйназваных небібліяграфічных дысцыплін, то сувязь паміж імі абумоўлена зыходным аб'ектам вывучэння. Сувязь з гісторыяй кнігі, напрыклад, у тым, што кніга як дакумент у сваіх канкрэтна-гістарычных праявах была і застаецца аб'ектам бібліяграфавання, яе колькасныя характарыстыкі, асаблівасці формы і зместу ўплывалі на працэс бібліяграфавання.

На ўсё гэта звяртаецца ўвага студэнтаў. Таксама неабходна адзначыць ролю бібліятэк у зараджэнні бібліяграфічнай інфармацыі, падкрэсліць, як патрэбы бібліятэчнай працы спрыялі новым з'явам у бібліяграфіі.

Другія дысцыпліны: "Сусветная гісторыя", "Гісторыя сусветнай літаратуры" і інш. -- выконваюць ролю грамадскага фону ў развіцці бібліяграфіі. Міжпрадметныя сувязі з небібліяграфічнымі дысцыплінамі ўзбагачаюць уяўленні студэнтаў па гісторыі сусветнай культуры.

На жаль, нязначная колькасць гадзін (усяго 24) патрабуе максімальнай сцісласці, жорсткага адбору матэрыялу, не дазваляе належным чынам разгарнуць сістэму сувязей прадмета. Станоўча вырашыць гэтыя праблемы дапаможа стварэнне тэкстаў лекцый, падручніка па гісторыі сусветнай бібліяграфіі.

Выкананне студэнтамі курсавых і дыпломных работ па комплекснай праблематыцы спрые самастойнаму аналізу і сінтэзу з'яў, працэсаў, пераносу ведаў, што так неабходна сёння для павышэння навукова-бібліяграфічнай кваліфікацыі выпускнікоў факультэта.

Стрыжонак І.М.
ст.выкладчык

СІСТЭМА ЎЗАЕМАДЗЕЯННЯ ВЫКЛАДЧЫКА І СТУДЭНТА Ў НАВУЧАЛЬНЫМ ПРАЦЭСЕ УНІВЕРСІТЭТА

Сярод розных відаў дзейнасці чалавека адным з асноўных з'яўляецца навучанне. Працэс навучання прадугледжвае ўзаемадзеянне выкладчыка, студэнта і пэўнай праграмнай вучэбнай інфармацыі, неабходнай будучым спецыялістам, якая даецца ім у выглядзе ведаў, уменняў і навыкаў. Разгледзім блок-схему працэсу навучання ва універсітэце і вызначым асобныя